

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA
O ZAKLADAMA**

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O ZAKLADAMA

I. OPĆE ODREDBE

Područje primjene Zakona

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje osnivanje, pravni položaj, djelovanje, upis, ustrojstvo, djelatnost, imovina, statusne promjene i prestanak zaklada, upis i prestanak stranih zaklada te nadzor nad radom zaklada i stranih zaklada.

Pojam zaklade

Članak 2.

(1) U smislu ovoga Zakona zaklada je imovina, namijenjena da sama, odnosno prihodima što ih stječe, trajno služi ostvarivanju neke općekorisne svrhe ili dobrotvorne svrhe.

(2) Zaklada je neprofitna pravna osoba bez članova.

(3) Izrazi koji se koriste u ovome Zakonu i propisima koji se donose na temelju njega, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

Svrha zaklade

Članak 3.

(1) Općekorisna svrha, u smislu ovoga Zakona, je ona svrha ispunjavanjem koje se unapređuju građanska i ljudska prava i slobode, demokratske institucije društva, razvoj društva i lokalnih zajednica, zaštita okoliša i prirode i održivi razvoj, međunarodna razvojna pomoć i suradnja te kulturna, prosvjetna, znanstvena, duhovna, športska, zdravstvena, humanitarna, socijalna ili koja druga društvena djelatnost kojom se promiče opća korist i djelovanje za opće dobro i doprinosi ostvarivanju najviših vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske.

(2) Dobrotvorna svrha, u smislu ovoga Zakona, je takva svrha ispunjenjem koje se pruža potpora osobama kojima je potrebna pomoć.

(3) Svrha je zaklade općekorisna, odnosno dobrotvorna i ako se tiče samo osoba koje pripadaju određenom pozivu, nacionalnoj, društvenoj, jezičnoj, kulturnoj, znanstvenoj i vjerskoj grupi ili slično, osoba koje povezuju iste zdravstvene, socijalne, kulturne i slične potrebe i interesi, odnosno osoba koje žive na određenom području ili su obuhvaćene djelatnošću određene udruge, ustanove ili druge pravne osobe.

*Poticanje zakladništva***Članak 4.**

- (1) Država posebnim propisima uređuje poticajno okruženje za osnivanje i djelovanje zaklada.
- (2) Posebnim propisima mogu se utvrditi porezne olakšice i druge povlastice za zaklade koje svojom imovinom i svojim djelovanjem ostvaruju općekorisnu ili dobrotvornu svrhu.
- (3) Država posebnim propisima potiče i olakšava davanja pravnih i fizičkih osoba u općekorisne ili dobrotvorne svrhe.

*Trajanje zaklade***Članak 5.**

- (1) Zaklada se osniva na neodređeno vrijeme.
- (2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, zaklada se može osnovati i na određeno vrijeme dok se ne ispuni svrha zaklade, ako je tako određeno aktom o osnivanju zaklade.

II. OSNIVANJE ZAKLADE*Osnivanje zaklade***Članak 6.**

- (1) Zakladu može osnovati domaća ili strana fizička ili pravna osoba (u daljnjem tekstu: zakladnik).
- (2) Država može osnovati zakladu samo na temelju posebnog zakona.
- (3) Zakladnik osniva zakladu aktom o osnivanju zaklade (odlukom, izjavom, oporukom, ugovorom i sl.).
- (4) Ako se zaklada osniva za života zakladnika odnosno postojanja zakladnika, potpis zakladnika na aktu o osnivanju se javnobilježnički ovjerava.
- (5) Ako se zaklada osniva za slučaj smrti zakladnika, izjava o osnivanju zaklade daje se u obliku izjave posljednje volje (oporuke).

*Akt o osnivanju zaklade***Članak 7.**

- (1) Zaklada je osnovana donošenjem akta o osnivanju zaklade, odnosno proglašenjem oporuke kad se zaklada osniva oporukom.

(2) Zaklada stječe pravnu osobnost danom upisa u Registar zaklada Republike Hrvatske (u daljem tekstu: registar zaklada).

(3) Ako zakladu osniva jedan zakladnik, zaklada se osniva izjavom o osnivanju zaklade (odluka, oporuka i sl.).

(4) Ako zakladu zajednički osniva više osoba, akt o osnivanju donosi se u obliku ugovora.

(5) Akt o osnivanju zaklade sadrži:

1. osobno ime i prebivalište ili naziv i sjedište pravne osobe zakladnika
2. osobni identifikacijski broj (OIB) zakladnika, a ako zakladnik nema osobni identifikacijski broj (OIB), broj putovnice zakladnika
3. naziv i sjedište zaklade
4. svrhu zaklade
5. podatke o imovini zaklade koju je zakladnik namijenio za ostvarivanje svrhe zaklade (osnovna imovina).

(6) Akt o osnivanju zaklade može sadržavati i druge odredbe od značaja za osnivanje i djelovanje zaklade kao i pitanja koja se mogu urediti statutom.

Oporuka

Članak 8.

(1) Oporuka kojom se osniva zaklada mora sadržavati odredbe o svrsi zaklade te očitovanje volje zakladnika da se određena imovina namjenjuje za osnivanje zaklade.

(2) Ako u oporuci nije naznačen izvršitelj oporuke koji je zadužen za upis zaklade odredit će ga javni bilježnik ili nadležni sud.

(3) Na izvršitelja oporuke koji je zadužen za upis zaklade u registar zaklada na odgovarajući način se primjenjuju odredbe o izvršitelju oporuke propisane zakonom kojim je uređeno nasljeđivanje.

Osnovna imovina zaklade

Članak 9.

(1) Osnovna imovina zaklade može biti u novcu, stvarima ili pravima, a služi za trajno ostvarivanje svrhe zaklade.

(2) Vrijednost osnovne imovine i predvidljive prihode koje bi ona mogla davati te dostatnost za ostvarivanje svrhe zaklade mora procijeniti ovlašteni sudski vještak.

*Odgovornost za obveze preuzete u postupku osnivanja zaklade***Članak 10.**

- (1) Za obveze koje se preuzmu u ime zaklade prije njezina upisa, odgovara zakladnik koji je preuzeo obveze u ime zaklade.
- (2) Ako više zakladnika preuzme obvezu, oni odgovaraju solidarno i neograničeno cijelom svojom imovinom.

*Pobijanje akta o osnivanju zaklade***Članak 11.**

- (1) Ako zakladu osniva više zakladnika, zakladnik može tužbom zahtijevati poništaj akta o osnivanju zaklade, sukladno općim pravilima obveznog prava o pobožnosti ugovora.
- (2) Ako se zaklada osniva na temelju oporuke, nasljednici je mogu pobijati prema odredbama zakona kojim je uređeno nasljeđivanje.

*Prijenos prava upravljanja osnivača na nasljednike***Članak 12.**

Ako aktom o osnivanju ili statutom zaklade nije drukčije uređeno, prava osnivača da sudjeluju u upravljanju zakladom ne prelaze na nasljednike ili pravne slijednike.

*Naziv zaklade***Članak 13.**

- (1) Zaklada djeluje i sudjeluje u pravnom prometu pod nazivom pod kojim je upisana u registar zaklada.
- (2) Naziv zaklade određuje se u aktu o osnivanju zaklade i mora sadržavati riječ »zaklada«.
- (3) Naziv zaklade mora biti na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu, a može sadržavati pojedine riječi na stranom jeziku ili na mrtvom jeziku.
- (4) Uz naziv na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu zaklada može imati i naziv na jeziku i pismu nacionalne manjine, na stranom ili mrtvom jeziku, ako je to predviđeno aktom o osnivanju zaklade.
- (5) Uz svoj puni naziv zaklada može rabiti i skraćeni naziv koji mora sadržavati riječ »zaklada« i karakteristični dio naziva zaklade.
- (6) Naziv zaklade mora se jasno razlikovati od naziva druge zaklade upisane u registar zaklada.
- (7) Odbit će se zahtjev za upis u registar ako se naziv zaklade jasno ne razlikuje od naziva zaklade upisane u registar zaklada.

(8) Ako se tijelu državne uprave koje vodi registar zaklada, podnesu dva ili više zahtjeva za upis u registar zaklada s istim nazivom, odobrit će se upis one zaklade čiji je zahtjev prvi zaprimljen.

Imena država, međunarodnih organizacija i osobna imena u nazivu zaklade

Članak 14.

(1) Riječ »Hrvatska« na bilo kojem jeziku i njezine izvedenice te dijelovi grba i zastave Republike Hrvatske, kao i nazivi i znamenja drugih država te nazivi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, dijelovi njihova grba i zastave te nazivi i znakovi međunarodnih organizacija i imena fizičkih osoba mogu biti sadržani u nazivu i znaku zaklade na način kojim se ne vrijeđa njihov ugled i dostojanstvo.

(2) Ako fizička ili pravna osoba, čije je ime odnosno naziv sadržano u nazivu zaklade, nije zakladnik, njezino se ime odnosno naziv može unijeti u naziv zaklade samo uz pristanak te osobe ili njezinih nasljednika, a mora se koristiti na prikladan način. Pristanak se daje ovjerenom izjavom.

(3) Ako je za registraciju određenog naziva zaklade potrebna suglasnost treće osobe ili nadležnog tijela, zaklada može dobiti taj naziv samo uz suglasnost treće osobe koja se daje ovjerenom izjavom, odnosno odlukom nadležnog tijela.

(4) U naziv zaklade može se unijeti naziv i znak međunarodne organizacije uz njezinu suglasnost.

(5) Vrijeđa li zaklada svojim djelovanjem ili na koji drugi način čast i ugled osobe čije je ime uneseno u njezin naziv, ta osoba, a ako je osoba umrla, njezini nasljednici mogu podnijeti tužbu općinskom sudu nadležnom prema sjedištu zaklade.

III. UPIS ZAKLADE

Upis zaklade u registar zaklada

Članak 15.

(1) Zahtjev za upis u registar zaklada podnosi osoba ovlaštena za zastupanje zaklade.

(2) Zahtjevu za upis u registar zaklada prilaže se:

- akt o osnivanju zaklade
- odluka o imenovanju osoba ovlaštenih za zastupanje zaklade
- odluka o imenovanju članova tijela upravljanja zaklade
- potvrda o svojstvu izvršitelja oporuke
- dokaz o uplaćenim novčanim sredstvima za osnivanje zaklade, odnosno drugoj osnovnoj imovini iz kojeg je vidljivo da je imovina koju je zakladnik namijenio zakladi njegovo vlasništvo
- procjena ovlaštenog sudskog vještaka iz članka 9. stavka 2. ovoga Zakona

- izvod iz sudskog ili drugog registra za stranu pravnu osobu zakladnika
- izjave o unošenju imena ili naziva u naziv zaklade iz članka 14. stavaka 2., 3. i 4. ovoga Zakona
- pravomoćna presuda nadležnog suda ako je oporuka pobijana
- statut zaklade.

Vođenje registra zaklada

Članak 16.

(1) Zaklade se upisuju u registar zaklada pri uredima državne uprave u županiji, odnosno gradskom uredu Grada Zagreba nadležnom za poslove opće uprave (u daljnjem tekstu: nadležni ured), prema sjedištu zaklade.

(2) Registar zaklada je središnja elektronička baza podataka koju vode nadležni uredi jedinstveno za sve zaklade u Republici Hrvatskoj.

Postupak po zahtjevu za upis

Članak 17.

(1) O zahtjevu za upis zaklade u registar zaklada nadležni ured donosi rješenje u roku od 30 dana od dana predaje urednog zahtjeva.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, rok za donošenje rješenja produžiti će se za 30 dana, ako nadležni ured ocijeni potrebnim zatražiti od ministarstva ili drugog tijela u čijem je djelokrugu ostvarivanje svrhe zaklade mišljenje o usklađenosti svrhe osnivanja zaklade s posebnim propisima.

(3) Rješenje o upisu zaklade u registar zaklada mora sadržavati:

- naziv i sjedište zaklade
- registarski broj upisa
- svrhu zaklade
- utvrđenje da zaklada upisom u registar zaklada stječe svojstvo pravne osobe te da će se upis izvršiti danom izvršnosti rješenja
- imena osoba ovlaštenih za zastupanje
- članove tijela upravljanja.

(4) Upis u registar zaklada izvršiti će se po izvršnosti rješenja o upisu.

(5) Žalba protiv rješenja o upisu u registar zaklada ne odgađa izvršenje rješenja.

(6) Primjerak statuta zaklade nadležni ured ovjerava i uz rješenje o upisu u registar zaklada dostavlja zakladi.

(7) Rješenje o upisu zaklade nadležni ured dužan je odmah po upisu u registar zaklada dostaviti Ministarstvu financija, Poreznoj upravi.

(8) Zaklada može obavljati svoju djelatnost nakon upisa u registar zaklada.

Odbijanje zahtjeva za upis

Članak 18.

Zahtjev za upis u registar zaklada odbit će se ako su odredbe akta o osnivanju i statuta u suprotnosti s Ustavom ili zakonom ili ako se ne dostave dokazi bez kojih se ne može udovoljiti zahtjevu za upis.

Upis promjena u registar zaklada

Članak 19.

(1) Osoba ovlaštena za zastupanje zaklade podnosi nadležnom uredu zahtjev za upis promjena u registar zaklada koje se odnose na:

- naziv
- sjedište i adresu sjedišta
- osobe ovlaštene za zastupanje i članove tijela upravljanja zaklade, neovisno o tome radi li se o osobama iz prethodnog mandata
- svrhu
- statut
- prestanak zaklade.

(2) Zahtjevu se prilažu zapisnik o radu i odlukama tijela zaklade koje je po statutu nadležno za donošenje odluke zbog koje se traži upis promjene u registar zaklada, te novi statut ili njegove izmjene i dopune, odnosno izmjene ili dopune akta o osnivanju.

(3) U postupku upisa promjena u registar zaklada i kod donošenja rješenja o upisu promjena na odgovarajući način primjenjuju se odredbe članka 17. ovoga Zakona.

(4) Zahtjev za upis promjena u registar zaklada odbit će se u slučajevima propisanim člankom 18. ovoga Zakona te ako nadležni ured utvrdi da odluka zbog koje se traži upis promjene u registar zaklada nije donesena sukladno odredbama statuta zaklade, odnosno akta o osnivanju zaklade.

Upis strane zaklade u registar stranih zaklada

Članak 20.

(1) Strana zaklada u smislu ovoga Zakona je zaklada koja je valjano osnovana na temelju pravnog poretka druge države.

(2) Strana zaklada može ostvarivati svoju svrhu na području Republike Hrvatske nakon upisa u Registar stranih zaklada u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: registar stranih zaklada), sukladno propisima Republike Hrvatske.

(3) Registar stranih zaklada je središnja elektronička baza podataka koju vode nadležni uredi jedinstveno za sve strane zaklade u Republici Hrvatskoj.

(4) Strane zaklade se upisuju pri nadležnim uredima, prema sjedištu strane zaklade u Republici Hrvatskoj.

(5) Strana zaklada upisom u registar stranih zaklada ne stječe svojstvo pravne osobe.

Postupak po zahtjevu za upis strane zaklade

Članak 21.

(1) Zahtjev za upis u registar stranih zaklada podnosi osoba ovlaštena za zastupanje strane zaklade u Republici Hrvatskoj.

(2) Zahtjevu za upis prilaže se:

- izvadak iz registra strane države u koji je strana zaklada upisana iz kojega je vidljivo tko je ovlašten zastupati stranu zakladu, te s kojom je svrhom osnovana
- akt o osnivanju, statut ili druga isprava o osnivanju, ovjerena od nadležnog tijela strane države iz koje je vidljivo tko je ovlašten zastupati stranu zakladu, te s kojom je svrhom osnovana, ako po pravu države po kojem je osnovana nije propisan upis u registar
- odluka o djelovanju strane zaklade u Republici Hrvatskoj
- odluka o imenovanju osoba ovlaštenih za zastupanje strane zaklade u Republici Hrvatskoj
- ovjereno revizorsko izvješće o poslovanju zaklade u prethodnoj poslovnoj godini
- preslika isprave o identitetu osobe ovlaštene za zastupanje strane zaklade u Republici Hrvatskoj
- drugi dokazi ako su posebnim zakonom propisane posebne pretpostavke za upis u registar stranih zaklada u Republici Hrvatskoj
- ovjereni prijevod na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu dokumenata iz podstavka 1. do 5. ovoga stavka.

(3) Odluka o djelovanju strane zaklade u Republici Hrvatskoj sadrži:

- naziv i sjedište strane zaklade u stranoj državi
- naziv i sjedište strane zaklade u Republici Hrvatskoj
- svrhu strane zaklade u stranoj državi
- svrhu strane zaklade u Republici Hrvatskoj
- imena osoba ovlaštenih za zastupanje strane zaklade u Republici Hrvatskoj.

Rješenje o upisu strane zaklade

Članak 22.

(1) O upisu strane zaklade donosi se rješenje koje mora sadržavati:

- naziv, osobni identifikacijski broj (OIB) i sjedište strane zaklade
- registarski broj upisa
- svrhu strane zaklade u Republici Hrvatskoj
- imena osoba ovlaštenih za zastupanje strane zaklade u Republici Hrvatskoj

- utvrđenje da će se upis u registar stranih zaklada izvršiti danom izvršnosti rješenja.

(2) Na strane zaklade na odgovarajući način se primjenjuju odredbe članka 17., 18. i 19. ovoga Zakona.

Pravni lijekovi

Članak 23.

(1) O žalbi protiv rješenja nadležnog ureda odlučuje središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave.

(2) Protiv rješenja središnjeg tijela državne uprave iz stavka 1. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

(3) U slučaju pokretanja upravnog spora protiv rješenja kojim zaklada prestaje tužba nadležnom upravnom sudu odgađa izvršenje rješenja protiv kojeg je podnesena.

Javnost registara

Članak 24.

(1) Registar zaklada i registar stranih zaklada su javni.

(2) Podaci upisani u registar zaklada i statut zaklade te podaci upisani u registar stranih zaklada su javni i objavljuju se na mrežnoj stranici središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove opće uprave.

(3) U registru zaklada i registru stranih zaklada putem poveznice na Registar neprofitnih organizacija javno su dostupni izvještaji o financijskom poslovanju zaklade i strane zaklade.

(4) Ministar nadležan za poslove opće uprave propisat će pravilnikom sadržaj registra zaklada i registra stranih zaklada te način njihova vođenja, kao i obrasce zahtjeva za upis u registar zaklada i registar stranih zaklada te zahtjeva za upis promjena u te registre.

IV. UNUTARNJE USTROJSTVO ZAKLADE

Statut zaklade

Članak 25.

(1) Statut je temeljni opći akt zaklade.

(2) Statut zaklade sadrži odredbe o:

- nazivu i sjedištu zaklade
- svrsi zaklade
- tijelima zaklade, njihovom sastavu, imenovanju, opozivu, pravima i obvezama, trajanju mandata te načinu odlučivanja

- zastupanju zaklade
- osnovnoj imovini
- djelatnostima kojima se ostvaruje svrha
- gospodarskim djelatnostima sukladno zakonu, ako ih obavlja
- javnosti rada
- statusnim promjenama
- prestanku zaklade
- raspolaganju imovinom u slučaju prestanka zaklade, sukladno odredbama ovoga Zakona
- izmjenama i dopunama statuta zaklade, te donošenja drugih općih akata zaklade.

(3) Statut može sadržavati i druge odredbe od značaja za unutarnje ustrojstvo i djelovanje zaklade.

(4) U skladu s aktom o osnivanju, statut zaklade može sadržavati i odredbe koje se odnose na odlučivanje o promjeni svrhe zaklade, osnovne imovine, nazivu zaklade, statusnim promjenama i prestanku zaklade.

(5) Ako aktom o osnivanju nije drukčije uređeno, statut zaklade donosi upravni odbor.

Tijela zaklade

Članak 26.

(1) Ako aktom o osnivanju nije drukčije uređeno, tijela zaklade su upravni odbor i upravitelj.

(2) Statutom zaklade mogu se urediti i druga tijela zaklade.

(3) Zaklada može rabiti i druge nazive za svoja tijela.

Upravni odbor zaklade

Članak 27.

(1) Zakladom upravlja upravni odbor, koji se sastoji od najmanje tri člana.

(2) Članove upravnog odbora zaklade u postupku osnivanja imenuje zakladnik, a nakon upisa zaklade u registar zaklada, članovi upravnog odbora imenuju se u skladu s aktom o osnivanju i statutom zaklade.

(3) Ako aktom o osnivanju zaklade i statutom nije drukčije uređeno, upravni odbor zaklade:

- imenuje i razrješava upravitelja zaklade
- donosi statut te izmjene i dopune statuta
- usvaja plan rada i financijski plan za sljedeću kalendarsku godinu te izvješće o radu i financijski izvještaj za prethodnu godinu
- odlučuje o načinu korištenja imovine
- obavlja druge poslove u skladu sa zakonom i statutom zaklade.

(4) Ako aktom o osnivanju nije drukčije uređeno, upravni odbor odlučuje o promjeni svrhe zaklade, osnovne imovine, statusnim promjenama, prestanku zaklade i raspodjeli preostale imovine.

(5) Ako statutom zaklade nije drukčije uređeno, mandat članova upravnog odbora zaklade traje četiri godine, uz mogućnost ponovnog izbora.

Upravitelj zaklade

Članak 28.

(1) Upravitelj zaklade:

- zastupa zakladu
- odgovoran je za zakonitost rada zaklade
- vodi poslove zaklade sukladno odlukama upravnog odbora
- podnosi upravnom odboru prijedlog planskih i izvještajnih dokumenata
- obavlja druge poslove u skladu s ovim Zakonom, drugim propisima i statutom zaklade koji nisu u nadležnosti drugih tijela zaklade.

(2) Ako statutom zaklade nije drukčije uređeno, mandat upravitelja zaklade traje četiri godine, uz mogućnost ponovnog izbora.

Sukob interesa

Članak 29.

(1) Član upravnog odbora ili drugog tijela zaklade ne smije odlučivati o pitanjima u kojima on ili s njim povezane osobe imaju imovinski interes.

(2) Pod povezanim osobama, u smislu ovoga Zakona, smatraju se osobe koje su bračni ili izvanbračni drug, životni partner, srodnici po krvi u uspravnoj lozi, braća i sestre, skrbnik, partner-skrbnik djeteta te posvojitelj, odnosno posvojenik te ostale fizičke i pravne osobe koje se prema drugim osnovama i okolnostima opravdano mogu smatrati interesno povezanim s članom upravnog odbora ili drugog tijela zaklade, osim kad se odlučuje o pitanjima ostvarivanja općekorisne ili dobrotvorne svrhe.

Statusne promjene

Članak 30.

Zaklada se može pripojiti drugoj zakladi, spojiti s jednom ili više zaklada ili podijeliti na dvije ili više zaklada, u skladu s ovim Zakonom, aktom o osnivanju i statutom zaklade.

Pripajanje zaklada

Članak 31.

(1) Pripajanje jedne ili više zaklada drugoj upisuje se u registar zaklada.

(2) Pripajanjem se prenosi ukupna imovina jedne zaklade drugoj zakladi, na osnovu odluke o pripajanju.

(3) Odluka o pripajanju sadrži nazive i sjedišta zaklada i odredbe o prijenosu imovine (točan opis prava i obveza koje se prenose) zaklade koja se pripaja (u daljnjem tekstu: pripojena zaklada).

(4) Na upis pripajanja odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga Zakona o upisu promjena u registar zaklada. Zahtjev za upis promjena podnosi osoba ovlaštena za zastupanje zaklade koja nastavlja s radom (u daljnjem tekstu: zaklada pripajatelj).

(5) Uz zahtjev za upis promjena podnose se u istom tekstu i odluke nadležnih tijela zaklada koje sudjeluju u pripajanju o suglasnosti za pripajanje. Upisom pripajanja u registar zaklada prestaje postojati pripojena zaklada, a zaklada pripajatelj nastavlja s radom pod nazivom pod kojim je upisana u registar zaklada.

Spajanje zaklada

Članak 32.

(1) Spajanje je osnivanje nove zaklade na koju prelazi ukupna imovina dvije ili više zaklada koje se spajaju.

(2) Na postupak spajanja zaklada odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga Zakona o pripajanju.

(3) Spajanjem prestaju postojati zaklade koje su se spojile, a novonastala zaklada smatra se novom zakladom na koju se odgovarajuće primjenjuju odredbe ovoga Zakona o upisu zaklade.

Podjela zaklade

Članak 33.

(1) Zaklada se može podijeliti na dvije ili više zaklada.

(2) Odluka o podjeli zaklade ima pravni učinak akta o osnivanju.

(3) Na postupak podjele odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga Zakona o pripajanju zaklade.

(4) Podijeljena zaklada prestaje postojati, a na postupak upisa novonastalih zaklada primjenjuju se odredbe ovoga Zakona o upisu u registar zaklada.

(5) Zaklade nastale podjelom odgovaraju solidarno za obveze podijeljene zaklade.

(6) Zaklade nastale podjelom upisuju se u registar zaklada nakon razgraničenja sredstava, prava i obveza.

V. IMOVINA ZAKLADE

Izvori imovine zaklade

Članak 34.

- (1) Imovinu zaklade čini osnovna imovina navedena u aktu o osnivanju zaklade i druga imovina koju je zaklada stekla od donacija, dobrovoljnih priloga i drugih prihoda ostvarenih u skladu sa zakonom.
- (2) Imovinu zaklade čine i sredstva ostvarena iz prihoda koje je zaklada stekla od svoje imovine (najamnina, kamate, dividende, prihodi od autorskih prava, patenata, licenci, prihodi od poljodjelskog, šumskog i drugog zemljišta i slični prihodi).
- (3) Radi stjecanja imovine zaklada može organizirati određene aktivnosti: humanitarne akcije, dobrotvorne priredbe, prigodnu lutriju, izradu i prodaju prigodnih tiskovina te ostale slične aktivnosti.
- (4) Zaklada može stjecati prihode obavljanjem gospodarske djelatnosti pod uvjetom da je djelatnost uređena statutom, a sukladno posebnim propisima kojima se propisuju uvjeti za obavljanje te vrste djelatnosti.
- (5) Ako u obavljanju gospodarske djelatnosti zaklada ostvari višak prihoda nad rashodima, on se mora sukladno statutu zaklade koristiti isključivo za ostvarenje svrhe zaklade.
- (6) Zaklada može stjecati i imati imovinu i u inozemstvu.

Korištenje imovine i raspolaganje imovinom u slučaju prestanka zaklade

Članak 35.

- (1) Imovinom zaklade treba upravljati na način predviđen aktom o osnivanju ili statutom zaklade.
- (2) Imovina zaklade može se koristiti samo za ostvarivanje svrhe zbog koje je zaklada osnovana.
- (3) Imovinu zaklade ne mogu koristiti zakladnici, članovi tijela zaklade, zaposlenici ili s njima povezane osobe iz članka 29. stavka 2. ovoga Zakona, osim radi ostvarivanja općekorisne ili dobrotvorne svrhe.
- (4) Rad u tijelima zaklade u pravilu je počastan i dobrovoljan. Članovi tijela zaklade imaju pravo na primjerenu naknadu za svoj rad koji obavljaju u tijelima zaklade, ali samo iz prihoda zaklade, u skladu s aktom o osnivanju ili statutom te ako je to moguće s obzirom na prihode zaklade.
- (5) Osnovna imovina zaklade može se uvećavati u cilju ostvarivanja svrhe zaklade.
- (6) Osnovna imovina zaklade ne smije se umanjivati.

(7) Iznimno od stavka 6. ovoga članka aktom o osnivanju zaklade i statutom zaklade može se utvrditi da se osnovna imovina zaklade može umanjiti, ako se time osigurava ispunjenje svrhe i postojanja zaklade.

(8) U slučaju prestanka zaklade imovina se, u skladu s aktom o osnivanju ili statutom, nakon namirenja vjerovnika i troškova likvidacijskog, sudskog i drugih postupaka, predaje zakladi iste ili slične svrhe, udruzi ili ustanovi koje imaju iste ili slične ciljeve ili jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

(9) Ako se u slučaju prestanka zaklade iz bilo kojih razloga ne može provesti postupak s imovinom zaklade koji je zaklada odredila svojim aktom o osnivanju ili statutom, preostalu imovinu stječe jedinica lokalne samouprave na čijem je području sjedište zaklade.

Odgovornost zaklade za obveze

Članak 36.

(1) Za svoje obveze zaklada odgovara svojom cjelokupnom imovinom.

(2) Članovi tijela zaklade ne odgovaraju za obveze zaklade.

(3) Nad zakladom se može provesti stečajni postupak, sukladno zakonu koji uređuje stečajni postupak.

Odgovornost za štetu

Članak 37.

Zaklada i osobe ovlaštene za zastupanje zaklade za štetu učinjenu u zakladi ili zaklade prema trećim osobama odgovaraju sukladno općim propisima o odgovornosti za štetu.

Poslovne knjige, financijski izvještaji i objava izvješća o radu

Članak 38.

(1) Zaklade i strane zaklade dužne su cjelokupno financijsko poslovanje, računovodstveni sustav i druga područja koja se odnose na financijsko poslovanje, izvještavanje i računovodstvo zaklade voditi sukladno propisima kojima se uređuje način financijskog poslovanja i vođenje računovodstva neprofitnih organizacija.

(2) Zaklade i strane zaklade na svojim mrežnim stranicama ili na drugi odgovarajući način objavljuju godišnja izvješća o radu.

VI. NADZOR

Inspekcijski nadzor

Članak 39.

- (1) Inspekcijski nadzor nad djelovanjem zaklade obavljaju ovlašteni državni službenici nadležnog ureda.
- (2) Inspekcijski nadzor nad djelovanjem zaklade iz stavka 1. ovoga članka, posebno se odnosi na prijavu promjena sukladno članku 19. ovoga Zakona te je li zaklada prestala djelovati, odnosno jesu li nastupili razlozi za prestanak zaklade.
- (3) Ako državni službenik ovlašten za provedbu inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen ovaj Zakon, ovlašten je odrediti rok u kojem je zaklada dužna otkloniti utvrđene nedostatke i nepravilnosti.
- (4) Ako u određenom roku zaklada ne otkloni nedostatke i nepravilnosti utvrđene u inspekcijskom nadzoru, državni službenik ovlašten za provedbu inspekcijskog nadzora, izdat će zakladi obvezni prekršajni nalog.
- (5) Inspekcijski nadzor nad obavljanjem djelatnosti zaklade obavljaju nadležni inspektori i ovlašteni državni službenici, sukladno posebnim propisima kojima se uređuju te djelatnosti.
- (6) Ako nadležni inspektor iz stavka 5. ovoga članka nad zakladom poduzme propisane mjere iz svog djelokruga, dužan je o tome odmah obavijestiti nadležni ured.
- (7) Odredbe ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se i na strane zaklade.

Financijski nadzor

Članak 40.

- (1) Nadzor nad financijskim poslovanjem, računovodstvom zaklade i podnošenjem propisanih financijskih izvještaja provodi Ministarstvo financija, sukladno posebnim propisima.
- (2) Financijski nadzor iz stavka 1. ovoga članka obuhvaća i nadzor nad zakonitim pribavljanjem financijskih sredstava iz javnih i drugih izvora, upravljanjem financijskim sredstvima te utvrđivanjem koriste li se sredstva za ostvarivanje svrhe zbog koje je zaklada osnovana.
- (3) Kontrolu namjenskog korištenja sredstava koje zaklade dobivaju iz javnih izvora obavljaju nadležna državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i druge javne institucije.

Upravni nadzor

Članak 41.

Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona provodi središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave.

VII. PRESTANAK ZAKLADE

Razlozi za prestanak zaklade

Članak 42.

(1) Razlozi za prestanak zaklade su:

1. odluka zakladnika ili nadležnog tijela zaklade o prestanku zaklade, u skladu s aktom o osnivanju i statutom zaklade
2. statusne promjene
3. odluka suda o ukidanju zaklade
4. zaključenje stečajnog postupka
5. trajni i potpuni gubitak imovine
6. ako imovina zaklade prestane biti dostatna za trajno ispunjavanje svrhe zaklade.

(2) U slučaju iz stavka 1. točaka 1., 5. i 6. ovoga članka upravitelj je dužan nadležnom uredu podnijeti zahtjev za upis prestanka zaklade u registar zaklada u roku od 15 dana od dana donošenja odluke o prestanku zaklade.

(3) Na temelju pravomoćne odluke suda o ukidanju zaklade te u slučaju utvrđenja činjenica iz stavka 1. točaka 1., 5. i 6. ovoga članka nadležni ured donosi po službenoj dužnosti rješenje o pokretanju likvidacijskog postupka.

Likvidacijski postupak

Članak 43.

(1) Likvidacijski postupak nad zakladom provodi se u slučajevima iz članka 42. stavka 1. točaka 1., 3., 5. i 6. ovoga Zakona.

(2) Nadležni ured donosi rješenje o pokretanju likvidacijskog postupka, koje sadrži razloge za pokretanje postupka, određenje likvidatora između upravitelja, člana tijela zaklade ili druge fizičke ili pravne osobe koju imenuje zakladnik ili nadležno tijelo zaklade, način provođenja likvidacijskog postupka te podatke o promjeni naziva zaklade, tako da se uz naziv zaklade dodaje oznaka »u likvidaciji«, a što mora biti upisano u registar zaklada.

(3) Pokretanjem likvidacijskog postupka prestaju ovlaštenja tijela i osoba ovlaštenih za zastupanje zaklade.

(4) Likvidator je dužan provesti likvidacijski postupak u roku od 60 dana od dana primitka rješenja nadležnog ureda o otvaranju likvidacijskog postupka.

(5) U likvidacijskom postupku likvidator je dužan utvrditi stanje na poslovnom računu zaklade, knjigovodstveno stanje dugovanja i potraživanja, utvrditi ostalu imovinu zaklade te pribaviti iz službene evidencije Ministarstva financija, Porezne uprave potvrdu o stanju duga s osnove javnih davanja. U slučaju da utvrdi da zaklada ima dugovanja, likvidator je dužan objaviti poziv vjerovnicima da prijave svoje tražbine prema zakladi u roku od 30 dana od dana objave poziva,

a za eventualna potraživanja dužan je pozvati dužnike na plaćanje dugova u roku od 30 dana. Preostalu imovinu zaklade likvidator će raspodijeliti na način određen aktom o osnivanju ili statutom.

(6) Nakon raspodjele preostale imovine u skladu sa stavkom 5. ovoga članka likvidator je dužan u roku od osam dana od dana okončanja likvidacijskog postupka podnijeti nadležnom uredu izvješće o provedenom likvidacijskom postupku.

(7) U slučaju da likvidator utvrdi da imovina zaklade nije dovoljna za namirenje obveza, dužan je u roku iz stavka 6. ovoga članka o tome obavijestiti nadležni sud prema sjedištu zaklade radi pokretanja stečajnog postupka.

(8) Temeljem zaprimljenog izvješća o provedenom likvidacijskom postupku nadležni ured donosi rješenje o brisanju zaklade iz registra zaklada, osim ako su utvrđeni dugovi zaklade.

Skraćeni postupak za prestanak zaklade

Članak 44.

(1) Iznimno od članka 43. ovoga Zakona, likvidacijski postupak neće se provoditi ako zakladnik ili većina svih članova nadležnog tijela zaklade u slučaju iz članka 42. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona da izjavu pred javnim bilježnikom da zaklada ne djeluje, da su ispunjene sve obveze zaklade i da je preostala imovina zaklade raspodijeljena na način određen aktom o osnivanju ili statutom.

(2) Zahtjev za upis prestanka zaklade po skraćenom postupku nadležnom uredu podnosi upravitelj, odnosno jedan od članova nadležnog tijela zaklade.

(3) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka osobe koje su dale izjavu solidarno odgovaraju za obveze zaklade pet godina od dana brisanja zaklade iz registra zaklada.

(4) Za zakladu koja prestaje po skraćenom postupku, sukladno stavku 1. ovoga članka, nadležni ured donosi rješenje o brisanju zaklade iz registra zaklada. Zaklada se briše iz registra zaklada, uz upis u registar zaklada osobnih imena i prebivališta, OIB-a osoba iz stavka 1. ovoga članka, s naznakom njihove solidarne odgovornosti za obveze zaklade.

Brisanje zaklade iz registra zaklada

Članak 45.

(1) Nadležni ured brisat će zakladu iz registra zaklada na temelju pravomoćnog rješenja o brisanju iz članka 43. stavka 8. i članka 44. stavka 4. ovoga Zakona, pravomoćnog sudskog rješenja o zaključenju stečajnog postupka, odnosno provedenih statusnih promjena.

(2) Brisanjem iz registra zaklada, zaklada prestaje postojati i ne smije nastaviti s djelovanjem.

VIII. PREKRŠAJNE ODREDBE

Prekršajne kazne

Članak 46.

(1) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj zaklada ili strana zaklada ako u određenom roku ne otkloni nedostatke i nepravilnosti utvrđene u inspekcijskom nadzoru (članak 39. stavak 4.).

(2) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj zaklada ako:

1. upravitelj u propisanom roku ne podnese zahtjev za upis prestanka zaklade (članak 42. stavak 2.)
2. nastavi s djelovanjem nakon brisanja zaklade iz registra zaklada (članak 45. stavak 2.).

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 kuna i odgovorna osoba zaklade ili strane zaklade.

(4) Za prekršaje iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 kuna i odgovorna osoba zaklade.

(5) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba likvidator ako:

1. ne provedbe likvidacijski postupak u roku od 60 dana od dana primitka rješenja nadležnog ureda o otvaranju likvidacijskog postupka (članak 43. stavak 4.)

2. ne utvrdi stanje na poslovnom računu zaklade, knjigovodstveno stanje dugovanja i potraživanja, ostalu imovinu zaklade te ne pribavi iz službene evidencije Ministarstva financija, Porezne uprave potvrdu o stanju duga s osnove javnih davanja te u slučaju da utvrdi da zaklada ima dugovanja, ne objavi poziv vjerovnicima da prijave svoje tražbine prema zakladi u roku od 30 dana od dana objave poziva, odnosno ako za eventualna potraživanja ne pozove dužnike na plaćanje dugova u roku od 30 dana te preostalu imovinu zaklade ne raspodijeli na način određen aktom o osnivanju ili statutom (članak 43. stavak 5.)

3. nakon raspodjele preostale imovine ne podnese nadležnom uredu izvješće o provedenom likvidacijskom postupku (članak 43. stavak 6.)

4. u propisanom roku ne obavijesti nadležni sud prema sjedištu zaklade radi pokretanja stečajnog postupka u slučaju da utvrdi da imovina zaklade nije dovoljna za namirenje obveza (članak 43. stavak 7.).

(6) Novčanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba likvidator ako:

1. ne provedbe likvidacijski postupak u roku od 60 dana od dana primitka rješenja nadležnog ureda o otvaranju likvidacijskog postupka (članak 43. stavak 4.)

2. ne utvrdi stanje na poslovnom računu zaklade, knjigovodstveno stanje dugovanja i potraživanja, ostalu imovinu zaklade te ne pribavi iz službene evidencije Ministarstva financija, Porezne uprave potvrdu o stanju duga s osnove javnih davanja te u slučaju da utvrdi da zaklada

ima dugovanja, ne objavi poziv vjerovnicima da prijave svoje tražbine prema zakladi u roku od 30 dana od dana objave poziva, odnosno ako za eventualna potraživanja ne pozove dužnike na plaćanje dugova u roku od 30 dana te preostalu imovinu zaklade ne raspodijeli na način određen aktom o osnivanju ili statutom (članak 43. stavak 5.)

3. nakon raspodjele preostale imovine ne podnese nadležnom uredu izvješće o provedenom likvidacijskom postupku (članak 43. stavak 6.)

4. u propisanom roku ne obavijesti nadležni sud prema sjedištu zaklade radi pokretanja stečajnog postupka u slučaju da utvrdi da imovina zaklade nije dovoljna za namirenje obveza (članak 43. stavak 7.).

IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Usklađivanje s odredbama ovoga Zakona

Članak 47.

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona, zaklade koje su upisane u Zakladni upisnik u skladu s odredbama Zakona o zakladama i fundacijama (Narodne novine, br. 36/95 i 64/01), nastavljaju djelovati prema odredbama ovoga Zakona.

(2) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona, predstavništva stranih zaklada i fundacija koja su upisana u Upisnik predstavništava stranih zaklada i fundacija u Republici Hrvatskoj u skladu s odredbama Zakona o zakladama i fundacijama (Narodne novine, br. 36/95 i 64/01), nastavljaju djelovati kao strane zaklade prema odredbama ovoga Zakona.

(3) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona, fundacije kojima nije istekao rok na koji su osnovane, nastavljaju djelovati kao zaklade te su dužne uskladiti svoje statute s odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona i u tome roku podnijeti prijavu nadležnom uredu radi upisa u registar zaklada.

(4) Ako fundacije ne postupe u skladu sa stavkom 3. ovoga članka nadležni ured donijet će po službenoj dužnosti rješenje o njihovom prestanku i brisanju.

(5) Za fundacije kojima je na dan stupanja na snagu ovoga Zakona istekao rok na koji su osnovane, odnosno zaklade ili fundacije koje su upisane u Zakladni upisnik prema odredbama Zakona o zakladama i fundacijama (Narodne novine, br. 36/95 i 64/01), a nisu do dana stupanja na snagu ovoga Zakona podnijele statut na odobrenje, nadležni ured donijet će po službenoj dužnosti rješenje o njihovom brisanju, s datumom stupanja na snagu ovoga Zakona.

(6) Za zaklade i fundacije za koje je rješenjem utvrđen prestanak prema odredbama Zakona o zakladama i fundacijama (Narodne novine, br. 36/95 i 64/01), a do dana stupanja na snagu ovoga Zakona nisu brisane iz Zakladnog upisnika, nadležni ured donijet će po službenoj dužnosti rješenje o njihovom brisanju, s datumom stupanja na snagu ovoga Zakona.

(7) Zakladni upisnik danom stupanja na snagu ovoga Zakona postaje Registar zaklada Republike Hrvatske.

(8) Upisnik predstavništava stranih zaklada i fundacija u Republici Hrvatskoj danom stupanja na snagu ovoga Zakona postaje Registar stranih zaklada u Republici Hrvatskoj.

(9) Središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave dostavit će nadležnim uredima zbirke isprava zaklada i fundacija koje su upisane u Zakladni upisnik i zbirke isprava predstavništava stranih zaklada i fundacija koje su upisane u Upisnik predstavništava stranih zaklada i fundacija u Republici Hrvatskoj u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(10) Stupanjem na snagu ovoga Zakona, središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave prestaje voditi Zakladni upisnik i Upisnik predstavništava stranih zaklada i fundacija u Republici Hrvatskoj, prema odredbama članka 36. stavka 1. i članka 3.a stavka 3. Zakona o zakladama i fundacijama (Narodne novine, br. 36/95 i 64/01).

Pravilnik o registru zaklada i registru stranih zaklada

Članak 48.

Ministar nadležan za poslove opće uprave donijet će pravilnik iz članka 24. stavka 4. ovoga Zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Postupci koji nisu dovršeni

Članak 49.

Postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti će se i dovršiti prema odredbama Zakona o zakladama i fundacijama (Narodne novine, br. 36/95 i 64/01).

Propisi koji prestaju važiti

Članak 50.

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakona o zakladama i fundacijama (Narodne novine, br. 36/95 i 64/01).

(2) Pravilnik o upisu u zakladni upisnik (Narodne novine, br. 4/96, 103/01 i 144/10) donesen na temelju Zakona o zakladama i fundacijama (Narodne novine, br. 36/95 i 64/01) ostaje na snazi do stupanja na snagu pravilnika iz članka 24. stavka 4. ovoga Zakona.

Stupanje na snagu Zakona

Članak 51.

Ovaj Zakon objavit će se u Narodnim novinama, a stupa na snagu 1. ožujka 2019.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI I PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI DONOŠENJEM ZAKONA TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Zakonom o zakladama i fondacijama (Narodne novine, broj 36/95), uređeno je osnivanje, ustrojstvo, djelatnost i prestanak zaklada i fondacija te nadzor nad njihovim radom, dok je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zakladama i fondacijama (Narodne novine, broj 64/01), uređena registracija i prestanak predstavništava stranih zaklada i fondacija te nadzor nad njihovim radom. Oblik i sadržaj Zakladne i Fondacijske knjige, Upisnika predstavništava stranih zaklada i fondacija u Republici Hrvatskoj, obrasci zahtjeva za osnivanje zaklade i fondacije, obrazac zahtjeva za upis u Upisnik, obrasci zahtjeva za upis promjena u Zakladni upisnik, obrazac zahtjeva za upis promjena u Upisnik, prilozi koje je potrebno priložiti uz zahtjev, način podnošenja zahtjeva za upis u Upisnik, oblik i sadržaj zakladnih i fondacijskih spisa, način upisa i vođenje Upisnika i zbirke isprava propisani su Pravilnikom o upisu u zakladni upisnik (Narodne novine, br. 4/96, 103/01 i 144/10).

U smislu važećeg Zakona o zakladama i fondacijama, zaklada je imovina namijenjena da sama, odnosno prihodima što ih stječe, trajno služi ostvarivanju neke općekorisne ili dobrotvorne svrhe, dok je smislu istoga Zakona, fondacija imovina namijenjena da u određenom vremenskom razdoblju, ali ne dulje od pet godina, služi ostvarivanju neke općekorisne ili dobrotvorne svrhe.

Općekorisna je u smislu toga Zakona ona svrha ispunjavanjem koje se općenito unapređuje kulturna, prosvjetna, znanstvena, duhovna, ćudoredna, športska, zdravstvena, ekološka ili koja druga društvena djelatnost, odnosno svrha ili općenito materijalno stanje društva, dok je dobrotvorna u smislu istog Zakona takva svrha ispunjenjem koje se pruža potpora osobama kojima je potrebna pomoć. Svrha je zaklade općekorisna, odnosno dobrotvorna i ako se tiče samo osoba koje pripadaju određenom staležu, pozivu, nacionalnoj, jezičnoj, kulturnoj, znanstvenoj i vjerskoj grupi ili slično, određenom krugu osoba, odnosno osoba koje žive na određenom području ili su obuhvaćene djelatnošću određene udruge, ustanove ili druge pravne osobe.

Ministarstvo uprave obavlja poslove u vezi s osnivanjem i radom zaklada te vodi Zakladni upisnik koji se sastoji od Zakladne knjige i Fondacijske knjige te vodi Upisnik predstavništava stranih zaklada i fondacija u Republici Hrvatskoj. Uvidom u navedene službene evidencije utvrđeno je da je na dan 31. prosinca 2017. godine, u Zakladnoj knjizi upisano 242 zaklade, u Fondacijskoj knjizi upisano je 10 fondacija, dok je u navedenom Upisniku upisano 9 predstavništava stranih zaklada i fondacija.

Iako je važeći Zakon doprinio razvoju zakladništva odnosno razvoju civilnog društva, u njegovoj dugogodišnjoj primjeni uočena je potreba boljeg uređenja niza pitanja, a ista se posebno odnose na potrebu uređenja postupka osnivanja i registracije zaklada koji je sada prilično složen i dugotrajan. Naime, da bi zaklada ili fondacija mogla započeti sa svojim djelovanjem potrebno je donijeti tri rješenja (rješenje o odobrenju osnivanja i upisu zaklade ili fondacije u Zakladni upisnik, rješenje o postavljanju upravitelja te rješenje o odobrenju statuta i postavljanju zakladnih ili fondacijskih tijela). Ujedno je ocijenjeno potrebnim utvrditi načine stjecanja imovine, pored gospodarskog iskorištavanja osnovne imovine zaklade, kao i propisati koje aktivnosti ili djelatnosti zaklade mogu obavljati, imajući u vidu važeću odredbu o imovini

zaklade te potrebu usklađenja s praksom i potrebama zaklada danas, posebno u dijelu uvećanja ili smanjenja osnovne imovine.

Važeći Zakon ne propisuje mogućnost statusnih promjena zaklada (pripajanje, spajanje i podjelu) pa bi uređenje toga pitanja riješilo pravnu prazninu i odgovorilo na stvarne probleme i situacije u kojima se zaklade nalaze u svakodnevnoj praksi. Posebna problematika odnosi se na potrebu boljeg i jasnijeg uređenja odredbi o prestanku zaklada, odnosno propisivanja likvidacijskog postupka jer se sada upućuje na odgovarajuću primjenu propisa o stečaju i likvidaciji ustanova. Isto tako, uočena je potreba jasnijeg i detaljnijeg propisivanja odredbi o unutarnjem ustroju zaklada i nadzoru nad radom zaklada, kao i boljeg uređenja odredbi o osnivanju i prestanku te nadzoru nad radom stranih zaklada. Posebna pitanja vezana su uz propisivanje odredbi o fondacijama imajući u vidu da bi daljnje postojanje toga pravnog oblika zaklade, ograničenog vremenskog trajanja, bilo suvišno i nesvrshodno ako bi se omogućilo osnivanje zaklada i na određeno vrijeme, dok se ne ispuni njihova svrha osnivanja, odnosno ako bi se pojednostavio postupak prestanka zaklada. Isto tako, nametnulo se i pitanje svrshodnosti pojedinih odredbi Zakona koje u praksi nisu zaživjele, a odnose se na odredbe o postavljanju povjerenika zaklade, kao i odredbe o Zakladnom vijeću, kao najvišem stručnom i savjetodavnom tijelu koje nikad nije imenovano.

Temeljem svega navedenoga, u izradu ovoga Zakona krenulo se s ciljem stvaranja pravnog okvira koji bi trebao biti poticajan za razvoj zakladništva, ali i takvog da ujedno potiče zaklade na transparentno upravljanje i djelovanje.

Konačnim prijedlogom zakona o zakladama u odnosu na važeći Zakon, u bitnome, se predlaže:

- jednostavniji i kraći postupak osnivanja i registracije zaklada pri uredima državne uprave u županiji, odnosno gradskom uredu Grada Zagreba nadležnom za poslove opće uprave, prema sjedištu zaklade, umjesto kako je sada propisano, pri Ministarstvu uprave. Navedeni uredi bili bi nadležni za vođenje registra zaklada, kao i registra stranih zaklada u koji će se upisivati strane zaklade, odnosno dosadašnja predstavništava stranih zaklada i fondacija. Time se ujedno omogućava ostvarivanje pravne zaštite kroz dvostupanjsko rješavanje ovih upravnih stvari, na način da se propisuje pravo na žalbu protiv prvostupanjskih rješenja nadležnih ureda o upisu ili upisu promjena u registre, a o kojoj odlučuje Ministarstvo uprave

Zaklada prema važećem Zakonu može započeti s djelovanjem tek po odobrenju statuta, dok se ovim Konačnim prijedlogom zakona predlaže da ista može započeti djelovanje po upisu u registar zaklada, a upis će se izvršiti po izvršnosti rješenja o upisu. Rješenje o upisu zaklade donosi se u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva. Uz zahtjev se prilažu svi propisani dokazi te se više ne propisuje obveza traženja suglasnosti o svrsi zaklade od onih ministarstava u čijem je djelokrugu ostvarivanje svrhe zaklade, već se samo iznimno, ako nadležni ured ocijeni potrebnim, može zatražiti mišljenje o usklađenosti svrhe osnivanja zaklade s posebnim propisima, u kojem slučaju se rok za donošenje rješenja produžava za 30 dana. Imajući u vidu da je prema važećem Zakonu potrebno donijeti tri naprijed spomenuta rješenja da bi zaklada mogla početi djelovati, postupak osnivanja i registracije zaklada donošenjem samo jednog rješenja u bitnome pojednostavljuje taj postupak, što se ocjenjuje poticajnim za osnivanje novih zaklada

- propisuje se mogućnost obavljanja gospodarskih djelatnosti, pod uvjetom da je djelatnost uređena statutom, a sukladno posebnim propisima kojima se propisuju uvjeti za obavljanje te vrste djelatnosti. Međutim, ako u obavljanju gospodarske djelatnosti zaklada

ostvari višak prihoda nad rashodima, on se mora sukladno statutu zaklade koristiti isključivo za ostvarenje svrhe zaklade

- u određenju pojma zaklade, dodatno je naglašeno da je zaklada neprofitna pravna osoba bez članova, za razliku, primjerice od udruge, u smislu Zakona o udrugama. Stoga se predlaže određenje pojma zaklade prema kojem je zaklada imovina, namijenjena, da sama, odnosno prihodima što ih stječe, trajno služi ostvarivanju neke općekorisne ili dobrotvorne svrhe

Važeći Zakon ne propisuje minimalnu vrijednost osnovne imovine koja je potrebna za osnivanje zaklade što se i dalje ocjenjuje poticajnijim za razvoj zakladništva. Stoga se ovim Konačnim prijedlogom zakona predlaže odredba prema kojoj i dalje postoji potreba postojanja osnovne imovine koja može biti u novcu, stvarima ili pravima, a koju zakladnik namjenjuje za ostvarivanje određene svrhe zaklade te se ne uvjetuje postojanje minimalne vrijednosti osnovne imovine. Ocjenjuje se da predloženo rješenje ovoga pitanja ide u korist onih zaklada koje se osnivaju s manjim vrijednostima osnovne imovine, ali imaju potencijalno snažnu viziju i volju za prikupljanjem sredstava za općekorisne svrhe.

Analizirajući vrijednosti osnovne imovine 242 zaklade upisane u Zakladnom upisniku, na dan 31. prosinca 2017. godine, vidljiv je sljedeći raspon vrijednosti osnovne imovine zaklada:

<u>raspon osnovne imovine</u>	<u>broj zaklada</u>
do 4.999,99 kuna	6
od 5.000,00 - 19.999,99 kuna	53
od 20.000,00 - 49.999,99 kuna	60
od 50.000,00 - 99.999,99 kuna	37
od 100.000,00 - 199.999,99 kuna	39
od 200.000,00- 499.999,99 kuna	14
od 500.000,00 - 999.999,99 kuna	7
više od 1.000.000,00 kuna	26

- odredbe o korištenju osnovne imovine su jasnije propisane pa je sada propisano pod kojim uvjetima se osnovna imovina može uvećavati ili umanjivati. Osnovna imovina zaklade može se uvećavati u cilju ostvarivanja svrhe zaklade, dok je temeljno pravilo da se osnovna imovina ne smije umanjivati. Ipak, u tom smislu bitno je određenje u aktu o osnivanju i statutu te se ista može umanjiti samo ako se time osigurava ispunjene svrhe i postojanja zaklade. Na ovaj način žele se ukloniti nedostaci važećeg Zakona te olakšati djelovanje zaklada i otvoriti prostor za učinkovitije ostvarivanje svrhe zaklade. Vezano za raspolaganje imovinom u slučaju prestanka zaklade, novina je da se preostala imovina, u skladu s aktom o osnivanju ili statutom, nakon namirenja vjerovnika i troškova likvidacijskog, sudskog i drugih postupaka, predaje zakladi iste ili slične svrhe, udruzi ili ustanovi koje imaju iste ili slične ciljeve ili jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave. U slučaju da se iz bilo kojih razloga ne može provesti postupak s imovinom zaklade koji je zaklada odredila svojim aktom o osnivanju ili statutom, preostalu imovinu stječe jedinica lokalne samouprave na čijem je području sjedište zaklade

- odredbe o unutarnjem ustroju i upravljanju zakladom ostavljaju mogućnost fleksibilnog ustroja i upravljanja te je presudna volja zakladnika izražena aktom o osnivanju

zaklade u pogledu tih pitanja. Pod pretpostavkama utvrđenim aktom o osnivanju i statutom, olakšana je promjena zakladne svrhe kao i donošenje odluke o prestanku zaklade

- propisane su mogućnosti provedbe statusnih promjena (pripajanje jedne zaklade drugoj, spajanje dviju ili više zaklada u novu i dijeljenje jedne zaklade na više novih)

- jasnije je uređen inspekcijski nadzor nad zakladama. Ovlašteni državni službenici nadležnog ureda provode nadzor nad statusnim pitanjima odnosno podacima koji se unose u registar zaklada i registar stranih zaklada. Naglašen je financijski nadzor koji provodi Ministarstvo financija, sukladno posebnim propisima, dok nadležne inspekcije i ovlašteni državni službenici, u skladu s posebnim propisima, obavljaju inspekcijski nadzor nad obavljanjem djelatnosti

- pojednostavljen je postupak prestanka zaklade. Kao razlog prestanka zaklade predlaže se i odluka zakladnika ili nadležnog tijela zaklade o prestanku zaklade, u skladu s aktom o osnivanju i statutom zaklade. Nadalje propisan je postupak likvidacije kao i skraćeni postupak za prestanak zaklade, što će omogućiti lakši prestanak i brisanje neaktivnih zaklada

- naglašena je javnost registra zaklada i registra stranih zaklada te transparentnost djelovanja zaklada i stranih zaklada. Podaci upisani u te registre su javni i objavljuju se na mrežnoj stranici Ministarstva uprave, a putem poveznice na Registar neprofitnih organizacija bit će javno dostupni izvještaji o financijskom poslovanju zaklade i strane zaklade

- predlaže se objava godišnjih izvješća o radu zaklada i stranih zaklada na mrežnim stranicama i na drugi odgovarajući način kako bi se zainteresirana javnost, a posebno donatori informirali o radu zaklade te na taj način i sami pridonosili jačanju povjerenja građana razvoju zakladništva

- predlaže se brisanje fundacije kao pravnog oblika zaklade, ali ograničenog vremenskog trajanja, te se

- predlaže brisanje odredbi o povjereniku zaklade i Zakladnom vijeću koje u dugogodišnjoj primjeni Zakona nisu zaživjele.

Usvajanjem Konačnog prijedloga zakona o zakladama bit će učinjeni bitni pomaci u normativnom okviru za djelovanje zaklada u Republici Hrvatskoj te će se ispuniti obveze koje proistječu iz Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva za razdoblje 2012.-2016. Osigurat će se veća transparentnost i javnost djelovanja zaklada, a time i veći prostor za jačanje povjerenja građana u rad zaklada, kao važnih aktera organiziranog civilnog društva te sve važnijih čimbenika društvenog i gospodarskog života u Republici Hrvatskoj.

II. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Uz članak 1.

Ovom se općom odredbom propisuje područje primjene ovoga Zakona, odnosno da se ovim Zakonom uređuje osnivanje, pravni položaj, djelovanje, upis, ustrojstvo, djelatnost, imovina,

statusne promjene i prestanak zaklada, upis i prestanak stranih zaklada te nadzor nad radom zaklada i stranih zaklada.

Uz članak 2.

Ovim se člankom propisuje pojam zaklade. U smislu ovoga Zakona zaklada je imovina, namijenjena da sama, odnosno prihodima što ih stječe, trajno služi ostvarivanju neke općekorisne ili dobrotvorne svrhe. Zaklada je neprofitna pravna osoba bez članova. U odnosu na važeći Zakon, nema bitnije promjene u određenju pojma zaklade, pri čemu se dodatno naglašava da je zaklada neprofitna pravna osoba bez članova (za razliku od udruge, u smislu važećeg Zakona o udrugama). Isto tako, propisana je i odredba o rodnoj neutralnosti izraza.

Uz članak 3.

Odredbama ovoga članka propisuje se općekorisna i dobrotvorna svrha. U smislu ovoga Zakona općekorisna svrha je ona svrha ispunjavanjem koje se unapređuju građanska i ljudska prava i slobode, demokratske institucije društva, razvoj društva i lokalnih zajednica, zaštita okoliša i prirode i održivi razvoj, međunarodna razvojna pomoć i suradnja te kulturna, prosvjetna, znanstvena, duhovna, športska, zdravstvena, humanitarna, socijalna, ~~dobrotvorna~~ ili koja druga društvena djelatnost kojom se promiče opća korist i djelovanje za opće dobro i doprinosi ostvarivanju najviših vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske. Dobrotvorna svrha, u smislu ovoga Zakona, je takva svrha ispunjenjem koje se pruža potpora osobama kojima je potrebna pomoć. Svrha je zaklade općekorisna, odnosno dobrotvorna i ako se tiče samo osoba koje pripadaju određenom pozivu, nacionalnoj, društvenoj, jezičnoj, kulturnoj, znanstvenoj i vjerskoj grupi ili slično, osoba koje povezuju iste zdravstvene, socijalne, kulturne i slične potrebe i interesi, odnosno osoba koje žive na određenom području ili su obuhvaćene djelatnošću određene udruge, ustanove ili druge pravne osobe.

Uz članak 4.

Odredbama ovoga članka propisuje se da država posebnim propisima uređuje poticajno okruženje za osnivanje i djelovanje zaklada te da se posebnim propisima mogu utvrditi porezne olakšice i druge povlastice za zaklade koje svojom imovinom i svojim djelovanjem ostvaruju općekorisnu ili dobrotvornu svrhu. Država posebnim propisima potiče i olakšava davanja pravnih i fizičkih osoba u općekorisne ili dobrotvorne svrhe.

Uz članak 5.

Odredbama ovoga članka propisano je trajanje zaklade. Zaklada se osniva na neodređeno vrijeme, a iznimno zaklada se može osnovati i na određeno vrijeme dok se ne ispuni svrha zaklade, ako je tako određeno aktom o osnivanju zaklade. Ovim određenjem napušta se dosadašnja mogućnost osnivanja fundacija, kao pravnog oblika zaklade, ali ograničenog vremenskog trajanja, propisanog odredbama članka 2. stavka 2. i članka 32. važećeg Zakona.

Uz članak 6.

Odredbama ovoga članka propisuje se osnivanje zaklade te se isto u bitnome ne razlikuje u odnosu na važeći Zakon. Slijedom toga, propisano je da zakladu može osnovati domaća ili strana fizička ili pravna osoba. Kad je država osnivač zaklade, odnosno zakladnik tada se zaklada osniva samo na temelju posebnog zakona. U ostalim odredbama članka propisuje se

mogućnost osnivanja zaklade pravnim poslom za života (inter vivos) odnosno za slučaj smrti (mortis causa).

Uz članak 7.

Odredbama ovoga članka propisuju se odredbe o aktu o osnivanju zaklade. Istima se utvrđuje da je zaklada osnovana donošenjem akta o osnivanju zaklade, odnosno proglašenjem oporuke kad se zaklada osniva oporukom. Isto tako, propisuje se stjecanje pravne osobnosti danom upisa u Registar zaklada Republike Hrvatske te način osnivanja u slučaju da zakladu osniva jedan ili više zakladnika, kao i sadržaj akta o osnivanju. Osim obveznog sadržaja akta o osnivanju, isti može sadržavati i druge odredbe od značaja za osnivanje i djelovanje zaklade kao i pitanja koja se mogu urediti statutom, čime se u bitnome ne odstupa od dosadašnjeg uređenja u članku 4. važećeg Zakona.

Uz članak 8.

Odredbama ovoga članka propisuje se sadržaj oporuke kojom se osniva zaklada, a ista mora sadržavati odredbe o svrsi zaklade i očitovanje volje zakladnika da se određena imovina namjenjuje za osnivanje zaklade. Ako u oporuci nije naznačen izvršitelj oporuke koji je zadužen za upis zaklade odredit će ga javni bilježnik ili nadležni sud. Na izvršitelja oporuke koji je zadužen za upis zaklade u registar zaklada na odgovarajući način se primjenjuju odredbe o izvršitelju oporuke propisane zakonom kojim je uređeno nasljeđivanje.

Uz članak 9.

Odredbama ovoga članka propisuje se osnovna imovina. Predlaže se odredba prema kojoj i dalje postoji potreba postojanja osnovne imovine koja može biti u novcu, stvarima ili pravima, a koju zakladnik namjenjuje za ostvarivanje određene svrhe zaklade te se ne uvjetuje postojanje minimalne vrijednosti osnovne imovine. Ocjenjuje se da predloženo rješenje ovog pitanja ide u korist onih zaklada koje se osnivaju s manjim vrijednostima osnovne imovine, ali imaju potencijalno snažnu viziju i volju za prikupljanjem sredstava za općekorisne svrhe.

Uz članak 10.

Ovim člankom propisuje se odgovornost za obveze preuzete u postupku osnivanja zaklade te prema istome za obveze koje se preuzmu u ime zaklade prije njezina upisa, odgovara zakladnik koji je preuzeo obveze u ime zaklade. Ako više zakladnika preuzme obvezu, oni odgovaraju solidarno i neograničeno cijelom svojom imovinom.

Uz članak 11.

Odredbama ovoga članka propisuje se pobijanje akta o osnivanju zaklade. Ako zakladu osniva više zakladnika, zakladnik može tužbom zahtijevati poništaj akta o osnivanju zaklade, sukladno općim pravilima obveznog prava o pobožnosti ugovora. Ako se zaklada osniva na temelju oporuke, nasljednici je mogu pobijati prema odredbama zakona kojim je uređeno nasljeđivanje.

Uz članak 12.

Ovom odredbom se propisuje prijenos prava upravljanja osnivača na nasljednike na način da je ključno određenje toga pitanja u aktu o osnivanju odnosno statutu zaklade. Ako istima nije drukčije uređeno, prava osnivača da sudjeluju u upravljanju zakladom ne prelaze na nasljednike ili pravne slijednike.

Uz članka 13.

Odredbama ovoga članka uređuju se pitanja vezana uz mogućnost upisa zaklade pod određenim nazivom. Pri tome je i dalje određeno da se naziv zaklade određuje u aktu o osnivanju zaklade i mora sadržavati riječ „zaklada“ te da se naziv zaklade mora jasno razlikovati od naziva druge zaklade upisane u registar zaklada. U odnosu na odredbe članka 14. važećeg Zakona, ovim se člankom propisuju i procesne odredbe vezane za podnošenje zahtjeva za upis u registar zaklada, ako se naziv zaklade jasno ne razlikuje od naziva zaklade upisane u registar zaklada.

Uz članak 14.

Odredbama ovoga članka propisuje se pod kojim uvjetima zaklada u nazivu i znaku može koristiti imena država, međunarodnih organizacija i osobna imena u nazivu zaklade. U odnosu na važeće odredbe članka 14. (Ime zaklade), u stavku 1. propisano je pod kojim uvjetima se može koristiti riječ Hrvatska« na bilo kojem jeziku i njezine izvedenice te dijelovi grba i zastave Republike Hrvatske, kao i nazivi i znamenja drugih država te nazivi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, dijelovi njihova grba i zastave te nazivi i znakovi međunarodnih organizacija i imena fizičkih osoba, odnosno da isti mogu biti sadržani u nazivu i znaku zaklade na način kojim se ne vrijeđa njihov ugled i dostojanstvo. Nadalje, propisano je pod kojim uvjetima može u nazivu zaklade biti sadržano ime fizičke ili pravne osobe koja nije zakladnik. Isto tako, propisano je pod kojim uvjetima se može u naziv zaklade unijeti naziv i znak međunarodne organizacije, kao i pravna zaštita ako zaklada vrijeđa svojim djelovanjem ili na koji drugi način čast i ugled osobe čije je ime uneseno u njezin naziv.

Uz članak 15.

Odredbama ovoga članka propisane su odredbe o upisu zaklade u registar zaklada, odnosno odredbe o podnošenju zahtjeva i dokazi koji se prilažu uz zahtjev.

Uz članak 16.

Odredbama ovoga članka propisano je vođenje registra zaklada. U odnosu na odredbe važećeg Zakona (članak 2. stavak 6., članak 3., članak 10. i članak 36.), prema kojima je Ministarstvo uprave nadležno tijelo za upis zaklada i vođenje Zakladnog upisnika, odredbama ovoga Zakona predlaže se promjena nadležnosti tako da se zaklade upisuju u registar zaklada pri uredima državne uprave u županiji, odnosno gradskom uredu Grada Zagreba nadležnom za poslove opće uprave, prema sjedištu zaklade. Ujedno se propisuje da je registar zaklada središnja elektronička baza podataka koju vode nadležni uredi jedinstveno za sve zaklade u Republici Hrvatskoj.

Uz članak 17.

Odredbama ovoga članka propisuje se postupak po zahtjevu za upis zaklade u registar zaklada. U odnosu na odredbe važećeg Zakona, predlaže se jednostavniji i kraći postupak upisa zaklada. Navedeno je bitna promjena u odnosu na postojeće rješenje toga pitanja. Naime, zaklada prema važećem Zakonu može započeti s djelovanjem tek po odobrenju statuta, dok se sada predlaže

da ista može započeti djelovanje po izvršenom upisu, odnosno po izvršnosti rješenja koje se donosi u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva. Navedeni rok za donošenje rješenja može se iznimno produžiti, ako nadležni ured ocijeni potrebnim zatražiti od ministarstva ili drugog tijela u čijem je djelokrugu ostvarivanje svrhe zaklade mišljenje o usklađenosti svrhe osnivanja zaklade s posebnim propisima. Naime, prema odredbi članka 3. stavka 4. važećeg Zakona, prije donošenja rješenja o odobrenju osnivanja zaklade, propisana je obveza pribavljanja suglasnosti i onih ministarstva u čijem je djelokrugu ostvarivanje svrhe zaklade. Nadalje, odredbama ovoga članka propisuje se sadržaj rješenja, a u cilju ubrzanja postupka upisa, predlaže se propisivanje iznimke od odgodnog učinka žalbe, kao i odredbe o ovjeri statuta i dostavi rješenja o upisu Ministarstvu financija, Poreznoj upravi.

Uz članak 18.

Odredbom ovoga članka propisano je da će se zahtjev za upis u registar zaklada odbiti ako su odredbe akta o osnivanju i statuta u suprotnosti s Ustavom ili zakonom ili ako se ne dostave dokazi bez kojih se ne može udovoljiti zahtjevu za upis.

Uz članak 19.

Odredbama ovoga članka uređen je upis promjena u registar zaklada, odnosno propisano je o kojim se promjenama podnosi zahtjev za upis promjena u registar zaklada, kao i dokazi koji se prilažu uz zahtjev. U postupku upisa promjena u registar zaklada i kod donošenja rješenja o upisu promjena na odgovarajući način primjenjuju se odredbe članka 17. ovoga Zakona. Ujedno se propisuju razlozi radi kojih će se zahtjev za upis promjena u registar zaklada odbiti.

Uz članak 20.

Odredbama ovoga članka propisuje se upis strane zaklade u registar stranih zaklada. Strana zaklada u smislu ovoga Zakona je zaklada koja je valjano osnovana na temelju pravnog poretka druge države, a ona može ostvarivati svoju svrhu na području Republike Hrvatske tek nakon upisa u Registar stranih zaklada u Republici Hrvatskoj, sukladno propisima Republike Hrvatske. Uređenje pravnog položaja i djelovanja strane zaklade u odnosu na postojeće uređenje toga pitanja kroz djelovanje predstavništava stranih zaklada ne razlikuje se u bitnome, ali se sada određuje novi naziv tih stranih pravnih osoba i službene evidencije u koju se upisuju te se mijenja nadležnost za vođenje te evidencije. Tako je propisano da je registar stranih zaklada središnja elektronička baza podataka koju vode nadležni uredi jedinstveno za sve strane zaklade u Republici Hrvatskoj. Dodatno je naglašeno da se upisom strane zaklade, u registar stranih zaklada, pri nadležnom uredu, prema sjedištu strane zaklade u Republici Hrvatskoj, ne stječe svojstvo pravne osobe, imajući u vidu da se radi o stranoj pravnoj osobi.

Uz članak 21.

Odredbama ovoga članka propisan je postupak po zahtjevu za upis strane zaklade. Zahtjev za upis u registar stranih zaklada podnosi osoba ovlaštena za zastupanje strane zaklade u Republici Hrvatskoj uz prilaganje propisanih dokaza te je dodatno precizirano koje odredbe mora sadržavati odluka o djelovanju strane zaklade u Republici Hrvatskoj.

Uz članak 22.

Odredbama ovoga članka propisan je sadržaj rješenja o upisu strane zaklade te je propisano da

se na strane zaklade odgovarajuće primjenjuju odredbe kojima je propisan postupak po zahtjevu za upis zaklade u registar zaklada, odredba o odbijanju upisa u registar zaklada i odredbe o upisu promjena u registar zaklada.

Uz članak 23.

Odredbama ovoga članka propisana je mogućnost pravne zaštite (pravni lijekovi) protiv upravnih akata koji se donose prema odredbama ovoga Zakona, odnosno mogućnost izjavljivanja žalbe protiv rješenja nadležnog ureda o kojoj odlučuje središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave te mogućnosti pokretanja upravnog spora protiv rješenja središnjeg tijela državne uprave. U slučaju pokretanja upravnog spora protiv rješenja kojim zaklada prestaje tužba nadležnom upravnom sudu odgađa izvršenje rješenja protiv kojeg je podnesena.

Uz članak 24.

Odredbama ovoga članka propisane su odredbe o javnosti registra zaklada i registra stranih zaklada. Podaci upisani u te registre su javni i objavljuju se na mrežnoj stranici Ministarstva uprave, a putem poveznice na Registar neprofitnih organizacija bit će javno dostupni izvještaji o financijskom poslovanju zaklade i strane zaklade, čime se doprinosi transparentnosti djelovanja zaklada i stranih zaklada. Ujedno je propisan i pravni temelj za donošenje provedbenog propisa kojim će se urediti sadržaj registra zaklada i registra stranih zaklada te način njihova vođenja, kao i obrasci zahtjeva za upis u registar zaklada i registar stranih zaklada te zahtjeva za upis promjena u te registre.

Uz članak 25.

Ovim se člankom propisuju odredbe o statutu zaklade, kao temeljnom općem aktu zaklade. Osim obveznog sadržaja statuta, propisuje se da statut može sadržavati i druge odredbe od značaja za unutarnje ustrojstvo i djelovanje zaklade te da se u skladu s aktom o osnivanju, statutom zaklade mogu propisati i odredbe koje se odnose na odlučivanje o promjeni svrhe zaklade, osnovne imovine, nazivu zaklade, statusnim promjenama i prestanku zaklade. Ako aktom o osnivanju nije drukčije uređeno, statut zaklade donosi upravni odbor.

Uz članak 26.

Ovim se člankom propisuju odredbe o tijelima zaklade i to da zaklada ima upravni odbor i upravitelja, ako aktom o osnivanju nije drukčije uređeno. Iako važeći Zakon sadrži odredbe o upravitelju i zakladnim tijelima, ocijenjeno je potrebnim i svrhovitijim, a vezano za odgovornost i transparentnost rada zaklade, predlaganje novog rješenja prema kojem je potrebno Zakonom propisati tijela koja zaklada mora imati, odnosno njihove zadaće, s tim da zakladnik u aktu o osnivanju može drukčije propisati ta tijela. Isto tako, statutom zaklade mogu se propisati i druga tijela zaklade, a zaklada može rabiti i druge nazive za svoja tijela.

Uz članak 27.

Odredbama ovoga članka propisane su odredbe o upravnom odboru. Ovo je novina u Zakonu s obzirom da važeći Zakon ne određuje da zaklada mora imati upravni odbor ili tijelo upravljanja zakladom koje broji više članova. Odredbama ovoga članka utvrđuje se da upravni odbor

upravlja zakladom te da se sastoji od najmanje tri člana. Članove upravnog odbora zaklade u postupku osnivanja imenuje zakladnik, a nakon registracije zaklade, članovi upravnog odbora imenuju se u skladu s aktom o osnivanju i statutom zaklade. Nadalje, utvrđuje se nadležnost upravnog odbora, ali se ostavlja mogućnost drukčijeg propisivanja aktom o osnivanju, kako nadležnosti, tako i odlučivanja o promjeni svrhe zaklade, osnovne imovine, statusnim promjenama, prestanku zaklade i raspodjeli preostale imovine. Ujedno se utvrđuje i mandat upravnog odbora od četiri godine, ako statutom zaklade nije drukčije propisano.

Uz članak 28.

Ovom se odredbom utvrđuje nadležnost upravitelja te se propisuje i njegov mandat od četiri godine, ako statutom zaklade nije drukčije propisano.

Uz članak 29.

Odredbama ovoga članka propisuje se da član upravnog odbora ili drugog tijela zaklade ne može odlučivati o pitanjima u kojima on ili s njim povezane osobe imaju imovinski interes. Pod povezanim osobama, u smislu ovoga Zakona, smatraju se osobe koje su bračni ili izvanbračni drug, životni partner, srodnici po krvi u uspravnoj lozi, braća i sestre, skrbnik, partner-skrbnik djeteta te posvojitelj, odnosno posvojenik te ostale fizičke i pravne osobe koje se prema drugim osnovama i okolnostima opravdano mogu smatrati interesno povezanim s članom upravnog odbora ili drugog tijela zaklade, osim kad se odlučuje o pitanjima ostvarivanja općekorisne ili dobrotvorne svrhe.

Uz članke 30. do 33.

Odredbama ovih članaka propisuju se vrste statusnih promjena. Uređenjem toga pitanja rješava se pravna praznina u važećem Zakonu te se odgovora na stvarne probleme i situacije u kojima se zaklade nalaze u svakodnevnoj praksi. Tako se propisuje da se zaklada može pripojiti drugoj zakladi, spojiti s jednom ili više zaklada ili podijeliti na dvije ili više zaklada, u skladu s aktom o osnivanju i statutom zaklade. Pripajanjem se prenosi ukupna imovina jedne zaklade drugoj zakladi, na osnovu odluke o pripajanju te se određuje sadržaj odluke o pripajanju i upućuje da se na upis pripajanja odgovarajuće primjenjuju odredbe ovoga Zakona o upisu promjena u registar zaklada. Spajanje je osnivanje nove zaklade na koju prelazi ukupna imovina dvije ili više zaklada koje se spajaju te se na taj postupak odgovarajuće primjenjuju odredbe ovoga Zakona o pripajanju. Spajanjem prestaju postojati zaklade koje su se spojile, a novonastala zaklada smatra se novom zakladom na koju se odgovarajuće primjenjuju odredbe ovoga Zakona o upisu zaklade. Nadalje, uređuju se odredbe o podjeli zaklade. Kod te statusne promjene naglašava se da podijeljena zaklada prestaje postojati, a na postupak upisa novonastalih zaklada primjenjuju se odredbe ovoga Zakona o upisu u registar zaklada.

Uz članak 34.

Odredbama ovoga članka propisuju se izvori imovine tako da se navodi da imovinu zaklade čini osnovna imovina navedena u aktu o osnivanju zaklade i druga imovina koju je zaklada stekla od donacija, dobrovoljnih priloga i drugih prihoda ostvarenih u skladu sa zakonom. Isto tako, propisuje se da imovinu zaklade čine i sredstva ostvarena iz prihoda koje je zaklada stekla od svoje imovine (najamnina, kamate, dividende, prihodi od autorskih prava, patenata, licenci, prihodi od poljodjelskog, šumskog i drugog zemljišta i slični prihodi). Radi stjecanja imovine zaklada može organizirati određene aktivnosti: humanitarne akcije, dobrotvorne priredbe,

prigodnu lutriju, izradu i prodaju prigodnih tiskovina te ostale slične aktivnosti. Novina je određuje da zaklada može stjecati prihode i obavljanjem gospodarske djelatnosti pod uvjetom da je djelatnost uređena statutom, a sukladno posebnim propisima kojima se propisuju uvjeti za obavljanje te vrste djelatnosti, s tim da ako u obavljanju gospodarske djelatnosti zaklada ostvari višak prihoda nad rashodima, on se mora sukladno statutu zaklade koristiti isključivo za ostvarenje svrhe zaklade. Ovim prijedlogom je naglašeno da zaklada ne samo da može imati imovinu u inozemstvu već je može stjecati i u inozemstvu.

Uz članak 35.

Odredbama ovog članka uređuje se korištenje imovine. Propisuje se da se s imovinom zaklade treba upravljati na način predviđen aktom o osnivanju ili statutom zaklade te da se imovina zaklade može koristiti samo za ostvarivanje svrhe zbog koje je zaklada osnovana. Imovinu zaklade ne mogu koristiti zakladnici, članovi tijela zaklade, zaposlenici ili s njima povezane osobe iz članka 29. stavka 2. ovoga Zakona, osim radi ostvarivanja općekorisne ili dobrotvorne svrhe. Osim što su sad odredbe o korištenju osnovne imovine jasnije propisane, odredbama ovoga članka propisano je pod kojim uvjetima se osnovna imovina može uvećati ili umanjiti. Propisano je da se osnovna imovina zaklade može uvećavati u cilju ostvarivanja svrhe zaklade. Temeljno pravilo je da se osnovna imovina ne smije umanjivati. U tom smislu bitno je određeno u aktu o osnivanju i statutu pa se tim aktima može propisati da se osnovna imovina zaklade može umanjiti, ako se time osigurava ispunjene svrhe i postojanja zaklade. Time se žele ukloniti nedostaci važećeg Zakona te olakšati djelovanje zaklada i otvoriti prostor za učinkovitije ostvarivanje svrhe zaklade. Vezano za raspolaganje imovinom u slučaju prestanka zaklade, novina je da se preostala imovina, u skladu s aktom o osnivanju ili statutom, nakon namirenja vjerovnika i troškova likvidacijskog, sudskog i drugih postupaka, predaje zakladi iste ili slične svrhe, udruzi ili ustanovi koje imaju iste ili slične ciljeve ili jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave. U slučaju da se iz bilo kojih razloga ne može provesti postupak s imovinom zaklade koji je zaklada odredila svojim aktom o osnivanju ili statutom, preostalu imovinu stječe jedinica lokalne samouprave na čijem je području sjedište zaklade.

Uz članak 36.

Odredbama ovoga članka utvrđuje se odgovornost zaklade za obveze. Tako je propisano da za svoje obveze zaklada odgovara svojom cjelokupnom imovinom, a da članovi njezinih tijela ne odgovaraju za obveze zaklade. Ujedno se utvrđuje da se nad zakladom može provesti stečajni postupak, sukladno zakonu koji uređuje stečajni postupak.

Uz članak 37.

Ovim se člankom propisuje da zaklada i osobe ovlaštene za zastupanje zaklade za štetu učinjenu u zakladi ili zaklade prema trećim osobama odgovaraju sukladno općim propisima o odgovornosti za štetu.

Uz članak 38.

Odredbama ovoga članka propisuje se da su zaklade i strane zaklade dužne cjelokupno financijsko poslovanje, računovodstveni sustav i druga područja koja se odnose na financijsko poslovanje, izvještavanje i računovodstvo zaklade voditi sukladno propisima kojima se uređuje način financijskog poslovanja i vođenje računovodstva neprofitnih organizacija. Isto tako, propisuje se objava godišnjih izvješća o radu zaklada i stranih zaklada na mrežnim stranicama

i na drugi odgovarajući način kako bi se zainteresirana javnost, a posebno donatori informirali o radu zaklade te na taj način i sami pridonosili jačanju povjerenja građana razvoju zakladništva.

Uz članak 39.

Odredbama ovoga članka uređen je inspekcijski nadzor nad zakladama. Inspekcijski nadzor nad djelovanjem zaklade obavljaju ovlašteni državni službenici nadležnog ureda, a taj se nadzor posebno odnosi na prijavu promjena sukladno članku 19. ovoga Zakona te je li zaklada prestala djelovati, odnosno jesu li nastupili razlozi za prestanak djelovanja zaklade. Propisane su ovlasti službenika u nadzoru koji može u slučaju ne otklanjanja utvrđenih nedostataka i nepravilnosti, izdati zakladi obvezni prekršajni nalog. Inspekcijski nadzor nad obavljanjem djelatnosti zaklade obavljaju nadležne inspekcije i ovlašteni državni službenici, sukladno posebnim propisima. Isto tako, utvrđeno je da ako nadležni inspektor iz stavka 5. ovoga članka nad zakladom poduzme propisane mjere iz svog djelokruga, dužan je o tome odmah obavijestiti nadležni ured. Odredbe ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se i na strane zaklade.

Uz članak 40.

Odredbama ovoga članka uređen je financijski nadzor. Nadzor nad financijskim poslovanjem, računovodstvom zaklade i podnošenjem propisanih financijskih izvještaja provodi Ministarstvo financija, sukladno posebnim propisima. Propisano je da financijski nadzor obuhvaća i nadzor nad zakonitim pribavljanjem financijskih sredstava iz javnih i drugih izvora, upravljanjem financijskim sredstvima te utvrđivanjem koriste li se sredstva za ostvarivanje svrhe zbog koje je zaklada osnovana te je navedeno da kontrolu namjenskog korištenja sredstava koje zaklade dobivaju iz javnih izvora obavljaju nadležna državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i druge javne institucije.

Uz članak 41.

Ovim člankom propisano je da upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona provodi središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave.

Uz članak 42.

Odredbama ovoga članka propisani su razlozi za prestanak zaklade. U odnosu na važeći Zakon, sada se predlaže više razloga za prestanak, a sve u svrhu pojednostavljenja toga postupka što će doprinijeti lakšem prestanku i brisanju neaktivnih zaklada. Propisano je u kojim slučajevima i u kojem roku postoji obveza upravitelja za podnošenjem zahtjeva za upis prestanka zaklade u registar zaklada te je utvrđeno u kojim slučajevima nadležni ured donosi rješenje o pokretanju likvidacijskog postupka.

Uz članak 43.

Odredbama ovog članka propisan je likvidacijski postupak, odnosno propisano je u kojim slučajevima se taj postupak provodi, donošenje rješenja o pokretanju likvidacijskog postupka, kao i obveze likvidatora u likvidacijskom postupku te obveze po okončanju likvidacijskog postupka u pogledu podnošenja nadležnom uredu izvješća o provedenom likvidacijskom postupku. U slučaju da likvidator utvrdi da imovina zaklade nije dovoljna za namirenje obveza, dužan je u roku od osam dana o tome obavijestiti nadležni sud prema sjedištu zaklade radi

pokretanja stečajnog postupka. Temeljem zaprimljenog izvješća o provedenom likvidacijskom postupku nadležni ured donosi rješenje o brisanju zaklade iz registra zaklada, osim ako su utvrđeni dugovi zaklade.

Uz članak 44.

Odredbama ovoga članka propisan je skraćeni postupak za prestanak zaklade. Tako je utvrđeno da se likvidacijski postupak iznimno neće provoditi ako zakladnik ili većina svih članova nadležnog tijela zaklade donese odluku o prestanku zaklade, u skladu s aktom o osnivanju i statutom zaklade. U tom slučaju može se dati izjava pred javnim bilježnikom da zaklada ne djeluje, da su ispunjene sve obveze zaklade i da je preostala imovina zaklade raspodijeljena na način određen aktom o osnivanju ili statutom. Propisuje se ovlast za podnošenje zahtjeva za upis prestanka zaklade te solidarna odgovornost osoba koje su dale izjavu za obveze zaklade pet godina od dana brisanja zaklade iz registra zaklada. Za zakladu koja prestaje po navedenom skraćenom postupku, nadležni ured donosi rješenje o brisanju zaklade uz upis svih potrebnih podataka o osobama koje solidarno odgovaraju za obveze zaklade. Propisivanjem postupka na ovaj način, olakšat će se prestanak za one zaklade koje ne djeluju, odnosno omogućiti brisanje neaktivnih zaklada.

Uz članak 45.

Ovim člankom je propisano u kojim slučajevima nadležni ured briše zakladu. Tako će nadležni ured brisati zakladu iz registra zaklada na temelju pravomoćnog rješenja o brisanju po provedenom likvidacijskom postupku i pravomoćnog rješenja o brisanju zaklade po provedenom skraćenom postupku za prestanak zaklade te pravomoćnog sudskog rješenja o zaključenju stečajnog postupka, odnosno provedenih statusnih promjena.

Uz članak 46.

Odredbama ovoga članka propisane su prekršajne odredbe i to novčane kazne za prekršaj zaklada ili stranih zaklada u iznosu od 2.000,00 do 10.000,00 kuna. Za iste prekršaje propisana je i novčana kazna od 1.000,00 do 5.000,00 kuna i za odgovornu osobu zaklade ili strane zaklade. Ujedno su propisane i novčane kazne za prekršaj likvidatora ako ne izvrši obveze iz likvidacijskog postupka, sukladno obvezama iz ovoga Zakona.

Uz članak 47.

Ovim prijelaznim i završnim odredbama propisano je usklađivanje s odredbama ovoga Zakona, na način da danom stupanja na snagu ovoga Zakona, zaklade koje su upisane u Zakladni upisnik nastavljaju djelovati prema odredbama ovoga Zakona dok predstavništva stranih zaklada i fundacija koja su upisana u Upisnik predstavništava stranih zaklada i fundacija u Republici Hrvatskoj nastavljaju djelovati prema odredbama ovoga Zakona, kao strane zaklade. Utvrđene su obveze za fundacije koje nastavljaju djelovati kao zaklade, kao i razlozi zbog kojih će se donositi upravni akti o prestanku odnosno brisanju fundacija ili zaklada. Nadalje, propisano je da Zakladni upisnik danom stupanja na snagu ovoga Zakona postaje Registar zaklada Republike Hrvatske, dok Upisnik predstavništava stranih zaklada i fundacija u Republici Hrvatskoj danom stupanja na snagu ovoga Zakona postaje Registar stranih zaklada u Republici Hrvatskoj. Ujedno su propisane obveze središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove opće uprave u pogledu dostave zbirki isprava zaklada, fundacija i predstavništava stranih zaklada i fundacija

nadležnim uredima te je utvrđeno kad središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave prestaje voditi službene evidencije ustanovljene temeljem Zakona o zakladama i fundacijama (Narodne novine, br. 36/95 i 64/01).

Uz članak 48.

Ovim člankom se utvrđuje ovlast ministra uprave za donošenje provedbenog propisa kojim će se propisati sadržaj registra zaklada i registra stranih zaklada te način njihova vođenja, kao i obrasci zahtjeva za upis u registar zaklada i registar stranih zaklada te zahtjeva za upis promjena u te registre.

Uz članak 49.

Ovim člankom je propisano po kojem će se zakonu dovršiti postupci pokrenuti na temelju Zakona o zakladama i fundacijama (Narodne novine, br. 36/95 i 64/01).

Uz članak 50.

Odredbama ovoga članka utvrđuju se propisi koji prestaju važiti stupanjem na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 51.

Ovim člankom se određuje stupanje na snagu Zakona.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona sredstva su osigurana u okviru obavljanja redovne djelatnosti Ministarstva uprave te dodatna sredstva nisu potrebna.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Hrvatski sabor je na 8. sjednici, održanoj 14. lipnja 2018. godine, prihvatio Prijedlog zakona o zakladama te je uputio predlagatelju sve primjedbe, prijedloge i mišljenja radi pripreme Konačnog prijedloga zakona. U skladu s primjedbama Odbora za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora, usvojenim na 61. sjednici, održanoj 29. svibnja 2018. godine, predlagatelj je nomotehnički doradio izričaj pojedinih odredbi te prihvatio sve nomotehničke primjedbe koje su se odnosile na članke 25., 31. i 44. Prijedloga zakona. Članak 2. stavak 1. Konačnog prijedloga zakona, dopunjen je tako da jasno proizlazi mogućnost osnivanja i zaklada s dobrotvornom svrhom te je, slijedom toga, iz članka 3. stavka 1. Konačnog prijedloga zakona kojim je propisano značenje općekorisne svrhe, brisana riječ „dobrotvorna“ te je dodan novi stavak kojim se propisuje značenje dobrotvorne svrhe, dok je u stavku 3. istoga članka, proširena odredba u određenju dobrotvorne svrhe. S tim u vezi, izvršene su dopune u članku 4. stavcima 2. i 3. Konačnog prijedloga zakona, radi mogućnosti stvaranja poticajnog okruženja za osnivanje i djelovanje i zaklada s dobrotvornom svrhom. U članku 20. Konačnog prijedloga zakona dodan je novi stavak o upisu stranih zaklada pri nadležnim uredima. Izmijenjen je

članak 29. Konačnog prijedloga zakona kojim se određuje kad član upravnog odbora ili drugog tijela zaklade ne smije odlučivati, kao i naslov iznad članka 35., budući da su u tome članku dodane odredbe o radu u tijelima zaklade i raspolaganju imovinom u slučaju prestanka zaklade. Ujedno je izmijenjen i stavak 3. istoga članka, u kojem je propisan uvjet za korištenje imovine zaklade od pobrojanih osoba. U članku 42., brisan je stavak 4., kao suvišan, s obzirom na člankom 36. propisanu primjenu zakona koji uređuje stečajni postupak, ako se nad zakladom pokrene stečajni postupak.

V. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S OBRAZLOŽENJEM

Na 22. sjednici Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskoga sabora, održanoj 13. lipnja 2018. godine, predlagatelj je upućen da razmotri mogućnost diferenciranja kaznenih odredbi u ovisnosti o imovinskoj masi kojom zaklada raspolaže te da se, slijedom toga, propišu različite kaznene odredbe. S tim u svezi, predlagatelj ukazuje da se ovim Zakonom želi stvoriti pravni okvir koji bi trebao biti poticajan za razvoj zakladništva, a različito propisivanje kaznenih odredbi ovisno o raspolaganju s imovinskom masom, ne bi bilo u suglasju s istaknutim ciljem pa iz toga razloga predložena mogućnost nije prihvatljiva.

Predlagatelj nije prihvatio prijedlog zastupnika Gorana Beusa Richembergha (u ime Kluba zastupnika Građansko-liberalnog saveza i Hrvatske stranke umirovljenika), da se ovim zakonom uredi i privatno zakladništvo. Naime, ocjena je predlagatelja da se uređenju djelovanja privatnih zaklada koje bi se osnivale radi ostvarivanja privatne svrhe ne može u ovome trenutku pristupiti bez sveobuhvatne analize problematike i utvrđivanja mogućih učinaka djelovanja takvih zaklada. Međutim, očekuje se da će primjena ovoga Zakona kojim se uređuje osnivanje, pravni položaj, djelovanje te ostala pitanja za zaklade koje djeluju u općekorisne ili dobrotvorne svrhe, doprinijeti daljnjem razvoju zakladništva i preduvjetima za uređenje i toga oblika zakladništva. U odnosu na izneseno mišljenje istoga zastupnika o poticanju olakšica za zaklade, navodimo da je isto predmet uređenja posebnih propisa.